MEDDIG TART MÉG?

Mindeddig valahogyan nagyhangon ígérgették a legnagyobb kanadai és egyuttal világprobléma megoldását, mig végül talán mégis komolyan veszik a dolgukat az illetékesek és gondoskodnak a tétlenségtől napról-napra elégedetlenebbé váló tömegekről. Talán nem tulzunk, ha azt állitjuk, hogy egy kis fővárosi fennhéjázás is volt a dologban, amikor kijelentették az ottawai nagyurak, hogy a "nyugati fronton minden csendes", a gazdákat nem kell félteni, azok legfelljebb a saját zsirjukba fulladhatnak stb. Hiszen csak nemrég kérkedett a birodalmi miniszterelnök a nyugati farmerek vagyoni állapotával és most egyszerre megváltozott a hang, sőt a munkaügyi miniszter megsiratta szárazságtól felperzselt délsaskatchewani portáját, mint valamikor a Názáreti a pusztulásra itélt Jeruzsálemet.

Akárhogyan is áll a dolog, Robertson könnyei mégsem lehettek egészen tettetettek és amint máris beharangozta az angolnyelvü sajtó: "Nyugatért annyit fog tenni a kormány, mint amennyit még eddig senki sem." Igen ám, csakhogy ezzel még nincs megoldva a nagy kérdés. Nyugaton ugyan — hivatalos bevallás szerint vagy százharmincezer lélek néz a koplalással egyenlő hideg tél felé, miután termés a kiszáradt vidékeken aligha várható. Ha ezt a "vagyonos" osztályt hozzászámitjuk az ipari gócpontokban összeseregletett munkanélküli tömegekhez, ugy könnyen beláthatjuk, hogy minden huszonötödik ember Kanadában olyan munkanélküli, akiről a köznek kell vagy legalább is kellene gondoskodnia.

Bármennyire sajnálatos is, hogy egyes izgatók rendbontással igyekeznek még jobban késleltetni a megoldást, még sajnálatosabb, hogy legnagyobbrészt ártatlanok kerülnek éppen ennek folytán rendőrkézre és ahelyett, hogy megértéssel közelednénk a kibontakozás felé, sokhelyütt a gyülöletté fajult szenvedélyekkel kell számolnunk. Legyen ez meglehetősen kényes probléma, mégis meg kell kisérelnünk, hogy a dolog lényegét tollhegyre véve józanul gondolkodó honfitársainkat a hasonló esetektől való tartózkodásra kérjük, annál is inkább, miután hasonló tettleges összeütközésekből semmi jó nem származhatik.

Ha az ujkanadások nagy része a közelmultban tapasztalt kilengésekre adja magát, akkor nemcsak durvább hatósági eljárásra lehetünk elkészülve, hanem könnyen kitehetjük magunkat annak a veszedelemnek is, hogy maga a kanadai társadalom üzen hadat érvényesülésünk ellen. Hiszen például nem kell mást felhoznunk, mint hogy Montreal és általában a franciák által lakott vidéken kimondották az "idegen" munkaerőre az alkalmaztatási tilalmat, minek következtében a nagyobb vállalatok nemhogy nem akarnak, hanem egyenesen nem mernek ujkanadásokat alkalmazni, csupán franciákat. Hovatovább az angolok is hasonló álláspontra helyezkednek és akkor igazán csak azokra a munkákra kaphat magyar alkalmazást, amit már meghagytak a többiek. Ilyen pedig a mai tülekedő világban alig akad.

Ne vádolja meg tehát senki azokat, akik tartózkodnak a divatos vaklármától és a marakodásban csucsosodó tüntetésektől. Hiszen sippal dobbal, nádhegedüvel még a közmondás szerint sem lehet verebet fogni. Mi sem könnyebb, mint kiállani az uccasarokra és jobb tárgy hijján szóval lehurrogni mindazt, amiről azt hiszik, hogy a bajok okozói. Ettől sajnos nem lesz még egy fikarcal sem könnyebb a nyomorgó munkástömegek élete. — De meddig tarthat még ez a sanyaru állapot igy — kérdezhetik sokan. Mindaddig mig a becsületes, egyenes uton haladó szervezett munkástömegek komoly magatartásukkal ki nem tudják érdemelni az egész társadalom megértését és segitségét.

Manapság olyan sulyos gazdasági válsággal küzködik a világ, hogy csak bizonyos hányadát tudja megkeresni mindenki — vagy legalábbis legtöbben — annak, amit jussának tart. Ez a megállapitás nem csupán egyes országokra szól, hanem áll az Egyesült Államoktól Szovjetoroszországig. A kapitalisták legalább bevallják, hogy baj van, a szovjet azonban még mindig fujja a maga boldogitó eszméit, pedig ott is elvetették már a sulykot. Hogy jellemzésül mást ne emlitsünk, a nijnij-novgorodi traktorgyár — melyet pedig amerikai szakemberek amerikai gépekkel szereltek fel — a tervezett kétszázezer traktor helyett csupán háromezret tudott az elmult tizenkét hónap folyamán előállitani.

1931-ben a huszadik század legválságosabb korszakát éljük. Itt nem arról van szó, hogy melyikünk tudja hamarább agyonütni a másikat, hiszen akkor hiába beszélünk, szavalunk vagy akár üvöltünk felvilágosodottságról, demokráciáról, egyéni szabadságról és hasonló inyencségekről, melyek a modern ember életszükségletévé váltak. Itt csupán egy megoldás van: a lerongyolódott világ megmaradt vagyonát kell ugy belekeverni a gazdasági élet elfehéredett vérkeringésébe, hogy abból mindenkinek jusson elegendő a földi boldogulásra. Ezt pedig semmiféle zendülés vagy lázongás elő nem idézheti. Ehhez nyugodt gyógyulási folyamat szükséges: a megtelepedett ember lélekben komoly megállapodottsága, amelyre jövőt lehet épiteni, nem csupán kártyavárat.

Csehország megállapodást köt Magyarországgal?

A francia külügyminisztérium hivatalos közleményt bocsátott ki, hogy a francia és a jugoszláv kormány között tárgyalás indult. A cél az, hogy a Francia országba importált jugoszláv gabonát előnybe részesitsék.

A legutóbb tartott genfi konferencián — mint ismeretes — Franciaország inditványára elhatározták, hogy kisérletet tesznek a gabonatermelő és a gabona fogyasztó államok között kedvezményes megállapodások kötésére, hogy a dunai államokban a gabonatermelés ne legyen veszteséges.

Franciaország — igy szól a közlemény — volt az első, amely a délkeleteurópai gabonatermelő államok kivánságainak eleget tesz és tárgyalásokat inditott egy baráti ország kormányával. Az illető országból származó gabonának a francia normális bevitel keretén belül határozott pénzügyi előnyt biztosit, anélkül, hogy ezáltal a francia piac nyugalmát megzavarná. Ha a többi ipari állam ugyanilyen előzékeny magatartást tanusit a dunai államokkal szemben, ugy remélni lehet, hogy a Népszövetség junius 25 óta tárgyaló nemzetgazdasági bizottsága még a legközelebbi aratás előtt eredményes megállapodásra tud jutni.

A hivatalos közleményt, azzal egészitik ki, hogy a tárgyalások Páris és Belgrád között máris folyamatban vannak és a francia kormány határozott nyomást gyakorol az ipari Csehországra, hogy a mezőgazdasági Magyarországgal hasonló kedvezményes rendszer kiépitésére mielőbb kezdje meg a tárgyalásokat.

A dunai államoknak adott pénzügyi előnyök a lap szerint a francia állam részére évente körülbelül 90, Csehország részére pedig körülbelül 60—76 millió frank kiadást jelentenek, miután a magyar, jugoszláv és rumán gabona átlag 30 százalékkal drágább a kanadai gabonánál. Ezt az áldozatot azonban meg kell hozni — irja a lap — az európai ügy és Franciaország érdekében.

"BUGYLIBICSKA" A KÜLFÖLDI UJSÁGIRÓK EBÉDJÉN

A Szövetséges Távirati Irodák értekezlete alkalmából a Budapesten időző külföldi delegátusok a Gellért-szállóban ebédet adtak a vendéglátó Magyar Távirati Iroda tiszteletére. Az étlapon csupa magyar étel szerepelt és az asztalokat magyar mezei virágok és magyar nemzetiszinü zászlócskák diszitették. Mindegyik teriték mellett egy cipó volt, benne egy "bugyli bicská"-val.

Az ebéden számos felköszöntő hangzott el, amelyek során a vendégek hálás köszönetet mondottak a szives, magyaros fogadtatásért.

MAGYAR SZÁRMAZÁSU MÉRNÖK LETT AZ OSZTRÁK VASUTAK ELNÖKE

A napokban nevezték ki az osztrák szövetségi vasutak elnökigazgatójává Seefelhner Egon mérnököt, aki régi budapesti család tagja. A Magyar Mérnök és Épitész Egylet választmánya legutóbbi ülésén örömmel vette tudomásul régi tagjának ezt a kitüntetés számba sorolható kineveztetését, ami ujabb bizonyitéka a magyar mérnöki kar kiválóságának, mely az előnyösebb helyzetben lévő külföldiekkel szemben is mindig megállja helyét.

Felütötte fejét a szerecsenpoloska

Mint a különböző lapok hirei mutatják Dunaföldváron, illetve annak környékén: Szentandrás és Bölcske községekben már csapássá kezd válni az ugynevezett szerecsenpoloska, sőt Heves és Borsód megye északibb részein — különösen Gyöngyös és Miskolc között — már arról panaszkodnak, hogy e rovarkár tönkretette a vetések nagyrészét.

A baj alapoka minden bizonnyal a talaj trágyaerejében, talajmunkákban, vetés idejében, a vetések gondozásában stb. lehet, ami a legyengült gazdasági viszonyok között általános jelenség. Ezekhez járul még az egyoldalu gabonatermesztéssel járó különféle rovarkár is és e károk egyik igen jellegzetes tünete az elfehéredő kalász.

A kalászok elfehéredése, vagy a fehérvégüsége nem uj jelenség. Ha a kalászok elfehéredésének okát keressük, akkor ugy reggel 10 óra tájban midőn a nap már a kevéske harmatot felszáritotta, azt látjuk, hogy itt-ott a kalászokon sötétbarna, fél kávészem nagyságu, azonban laposabb pajzsoshátu rovar az ugynevezett szerencsenpoloska kapaszkodik. Egy-egy állóhelyből, a rovarok előfordulása mérvéhez képest, többet-kevesebbet lehet látni az egyes kalászokon 5—6 sőt több is látszólag mozdulatlanul, mintegy leskelődik, mintha valamit várna, vagy a figyelőt tartaná szemmel.

Aki jártában-keltében a természeti jelenségekre felfigyel, már kora tavasszal találhat ilyen bogarat a virágzó gyümölcsösben, a kerti virágokban, belefurakszik az uborka, dinnye és a tök virágaiba is és ott — nemcsak lakmározik, hanem szurásával a virágot, tehát a termést is elpusztitja.

A szerecsenpoloska természetének azonban leginkább a gabonafélék felelnek meg és a gabonafélék fejlődését követi, ezért van, hogy legelőször a rozs kalászon vesszük észre, azután, ha már a rozskalász elöregszik, áthuzódik a buzakalászra, majd a zabra és az árpára.

Páli Béla.

TISZTVISELŐ-ELBOCSATÁS LESZ SASK.-BAN?

Stewart tartományi utügyi miniszter kijelentette az ujságirók előtt, hogy a saskatchewani kormány a kötelékébe tartozó tisztviselők egy tized részét hamarosan elbocsátja, hogy ezáltal igyekezzék egyensulyba hozni a tartományi kincstár mérlegét. Stewart szerint tekintet nélkül arra, hogy ki milyen állást visel, mindegyik minisztérium tisztviselői karának egy tized részét lefizetik.

MUNKAALKALMAKAT TEREMT B.C.

British Columbia kormánya megállapodást létesitett Gideon Robertson munkaügyi miniszter nyugati utja alkalmából arranézve, hogy közmunkákkal fogják a nagyszámu british-columbiai munkanélkülieket keresethez juttatni. Állitólag a halászatban is igen sulyos zavarok mutatkoznak és könnyen megeshetik, hogy a halászokat is segélyezni kell. Robertson miniszter Ottawába visszatérve tárgyalásokat fog folytatni a birodalmi kormánnyal arranézve, hogy az államkincstár mennyiben fog hozzájárulni a B.C. ben tervezett közmunkákhoz.

Az Egyesült Államokból is több vállalat tervez befektetéseket British Columbiában. Többek között a Port Renfrew melletti erdőségek kitermelésére papirmalmot épitenek hamarosan a Vancouver sziget nyugati partvidékén. Állitólag nyolcmillió dolláros tőkével indulna meg az uj gyár, mely végeredményben hatszáz embernek adna megélhetést.

HAT HÉT MULVA LÉP ÉRVÉNYBE A MAGAZIN-VÁM

Jeleztük, hogy a kormány fontonként 15 centes vámmal szándékozik sujtani a külföldről, különösen az Egyesült Államokból behozott folyóiratokat, az ugynevezett magazinokat. Tekintettel arra, hogy ez meglehetősen sok kanadai ujságárus keresetét röviditené meg, az ügyet ujra tárgyalás alá veszik és csak hat heti vizsgálat után fog dönteni a kormány arról, hogy valóban keresztülerőszakolja-e az amerikai kiadványokra hátrányos rendelkezést, mellyel a kanadai sajtótermékeket akarják megszabaditani a veszedelmes versenytől.

MEGRÖVIDITIK AZ ORSZÁGUTAKAT

A Kelet- és Nyugatkanadát összekötő ugynevezett "Trans-Canada high way" Winnipeg-Kenora közötti szakaszának elkészülésével kapcsolatban nagyban készülnek máris az amerikai és nyugatkanadai turisták. Legujabban egy nemzeközi egyesületet is alakitottak "Lake of the Woods Association" cimen, melynek éppen az volna a feladata, hogy a csodásan szép nyugatontariói vidékeket az Egyesült Államok turistáival is megismertesse addig is, mig az Atlanti óceántól a Csendes tengerig vezető országut teljesen elkészül és ezáltal a keletkanadaiak is ellátogathatnak az "Erdők tavá"-nak világába.

Az ujonnan alakult egyesület egyik legfontosabb feladatává tüzte ki, hogy egymillió dolláros költséggel hidat épittet a Minnesota állambeli Baudette és Ontario Rainy River városa között. Ezenkivül uj botonutat épitenek Minnesota állam Virginia és Baudette városainak érintésével Warroad és Sprague irányában, hogy ezáltal a Duluth és Winnipeg közötti utat száz mérfölddel megröviditsék.

MINDEN UJSÁGOT OLVASÓINAK KÖZREMÜKÖDÉSE TESZ TARTALMASSÁ — ÉS ELŐFIZETÉSE NAGYOBB TERJEDELMÜVÉ

A VETÉS LEGENDÁJA

A "Kanadai Magyar Ujság" eredeti tárcája

IRTA: KEIPP MIKLÓS

Ilyenkor odahaza már beledőlnek a hámistrángba borzas kis mokány paripák és megfeszitve inokat, — barázdát huznak garmadával a földet hasogtató ekével ...

Recsegve jár a talyiga — a dombon föl, s a völgybe le — s hátul a görbe ekeszarvát erősen tartva, nyomja földbe, egy öreg magyar vaskeze ... Fölötte komor felhők szállnak, vitorlázva a semmibe ... S miközben elborongva nézi hajlott vállán dacosan rándit, — aztán:

— Gyü hó. Rudas, ne te! ...
És ismét ő, — a magvető ...
Lehajtott fővel szórja széjjel, — széles mozdulatu kezével — ami onnét felülről jő . .

És amint lassan lép a lába aggódva imát mormol közben: — Uram, ne legyen ez hiába, — a magvető is had' arasson! ...

És némely mag kőre hull le. .
És némelyik tövisbokorba ...
És a madarak is jönnek sorba, varjak, galambok és pipiskék, — megvámolni a magvetőt ...

— — — — — — — — — —

A porbavetett magvat aztán az őszi eső öntözi ... S megszünik a felhők árja — és Nap ragyog ismét az égen — a szántás helyén bársonyos vetés csirázik már merészen... !

Aztán gyorsan erőre kap ... Gyökereket bocsát magából — s bokrosodik a föld fölött is ... Száguldó széllel szembeszáll és nem rettegi a telet; ha letapossák ujra nő, ha lelegelik, uj hajtást hajt ...

— — — — — — — — — —

S megjön a tél ...
Csonttá fagyasztja éles szelével a határt ... farkasok csavarognak üvöltve szerte-széjjel. S szürke hályogos ég alatt, hó áradat omlik a földre. S a hó alatt, — mitől se félve, mivel se küzdve, — békésen alusznak a vetések ...

És várnak életre hivó uj tavaszra ...

— — — — — — — — — —

S jő március ... az olvadás hónapja ... A gólyák, fecskék, a szabadság apja, — a Nap, — ismét fönnragyog az égen ..

A Teremtő keze zöld szőnyeggel takarta be a határt, friss, harsogó a gyep füve, selymesek a buzatáblák és amikor elszalad fölöttük a csikókedvü tavaszi szél, apró hullámok vetődnek a széles parcellákon ...
És a népek felsóhajtanak — és ismét birkóznak, biznak szegények! ...

A szépen kitelelt vetések, pacsirta szóra szárba szökve, nyulacskát rejtenek már magukban ... S pünkösd havában kalászfejecskék néznek föl az égre ...

— — — — — — — — — —

S megjön a nyár ... a szőke tündér ...

Aranykalászos rónaság, — teritett asztal lakomája — kék buzavirággal behintve — itt-ott piros pipaccsal intve—az érkezőknek készen áll ...

És megélénkül a határ ... fölzendül a kaszák sirámа — amint a széles rendet vágja — és messze száll a táj felett, a marokszedő lányok danája ...

Akik hétfőn munkába álltok, ottan távol, a mi szeretett drága szülőföldünkön, édes magyar hazánkban, nektek szól ez az üzenet! ...

Gondolatban hozzátok szállva, áldást és szerencsét kivánunk nektek óhazai arató magyarok!

ÁRAD A DUNA

IRTA UJHÁZY GYÖRGY

Két hete, azon a délelőtt, amikor a nap először bontotta meg nyári aranyának ragyogó kévéjét, jöttek az első hirek az áradó folyóról. Előbb ugy, terefere közben, ujságként. Inkább csak pletykálódtak a nekiduzzadt Dunáról. Az öregek azonban fonnyadt szájjal, bajjóslóan elmorfondiroztak rajta, hogy:

— ... No ... no ... — S mormogtak.

De később már, ha a gazda megérkezve a földekről ráncolt homlokkal kászálódott a szekeréről, az elősiető asszonyok is aggódó, halk szóval azt kérdezték:

— ... Árad? ...

Az emberek pedig csak hümgettek ilyenkor sötétült arccal s nap-nap után mind komorabban.

A legények beszédesebbek voltak:

— Ismég emelkedett a viz... A gödi határban erősen mardossa a gátakat ... — mesélték.

Hanem aztán ők is elnémultak, mint az apáik, mert a viz nőttön-nőt és a töltéseket imitt s amott meglazultak. Hát, lassan nehéz, olmós borulat ülte meg a lelkeket. Csak a vénasszonyok fogatlan inye majszolódott a veszedelem halál izén:

— Még baj lesz, akárki meglássa ... — kárálták sipongva.

Igy következett el a vasárnap s hogy összejött a falu a templom előtt, felzugott a riadalom:

— Folyton-folyvást dagad a Duna! ... S mindannyiuknak rekedt volt a hangja, mint a kongató vészharangé.

Délben vihar támadt, ömlött a szakadó eső. De alighogy eltakarodtak a szürke tömbü felhők, az ünneplősen kikefélt csizmák zordan dagasztva a csuppogó sarat, megindultak a kocsmák felé. Persze ott is az volt minden beszéd vége:

— Még mindig emelkedik a Duna...

Tünődtek, tanakodtak. Végül is elhatározták, hogy fáklyás embereket küldenek ki, akik majd vigyázzák az örökkel a felduzzadt vizet s a szivárgó gátakat.

Másnap azonban ment mindenki végezni a dolgát a fenyegetett földekre, mint rendesen. De a falura fojtogató csönd nyomakodott. Félelem. A vének száradt torka is halkabban károgta a vészt. A ványadt karok kevesebbet terjegettek.

A viz meg egyre emelkedett és habzó szájjal marta a töltéseket.

Csak a gyerekeknek derült fel ezekben a sötét órákban, róluk mindenki elfeledkezett, szabadon garázdálkodtak az alvégi pocsolyákban. Zavartalanul. Napestig. Senki se törődött velük.

— Bumsztirárom ... hup-hup-hup ... — üvöltöztek vihancolva s a pihés kiscsibéket uszni tanitották, békacombot sütöttek s kemény, kék diókat vertek egymás kobakjára.

Hétfőn jó hir jött a folyóról:

— Száll a Duna ... — dongta a falu.

De estére ujra nyugtalanság fogta el az embereket:

— A füzeseknél feltört a viz ... elöntötte a földeket ... nagy darabon! ...

— A gátakat innen s tulnan mossa! ... — rémüldöztek kétségbeesetten.

Szerdán már dobbal hivta fel a biró a községet, hogy menjenek töltést javitani:

—... Minden épkézláb embernek kötelességévé tétetik...

És egész éjszaka nyikorogtak az utak a segitők taligáitól. Szótalan, dacos igyekezettel folyt a veritékes munka. Serkentve csengtek a szorgalmas kapák, ásók, lapátok. A tágult pupillás szemek csak loppal sanditottak a vizre, amely rohanvást nőtt tovább. Egy-egy fojtott sóhaj nyögött fel csupán innen is, onnan is:

— Uram ... Teremtőm...

De a kezek nem álltak meg pillanatra sem.

A szurok-fáklyák reszkető, kormos-vörös tüze, amerre látni lehetett, ott imbolygott végesvégig a partokon, mintegy égrekiáltozó panaszkodás közben felrajzolva, megmutatva a kanyargó, terpeszkedő rettentő veszedelmet:

— ... Ime ... Ime, Uram...

Közben pufók pofával feljött a hold s csilengelő ezüst porral fujta be a tájat. Gyönyörü volt és igy látására szinte lágy szelid minden. S a varázslatos májusi éjben, a langyos fuvalomtól ringatva, percegve tolta ki kalászát, levelét az élet s kövér mezőkön. De imitt s amott fénylő tavakban álltak már a feltört vizektől elöntött táblák. Még kemény tartással hajladozott a sok apró tó zizegő fodrában a buza meg a rozs. Zsenge, mohó gyökereik sziva-szitták részeg mámorban a vizet, hogy felpuffadva holnap, holnapután elomoljanak rokkanva rohadva. Menthetetlenül. Mind

A megnövekedett folyó mord ügetésben himbálta iromba hátát. Zugott s dohogott. A partok felé apró hullámaival nyelvelt, feleselt s tiktoban el-elcsent egy-egy marék földet a gátakról. Sebeskezü, alattomos tolvaj volt a Duna. De a meghajszolt emberek is résen álltak. A konok akarat s megfeszült izmok kifogtak a rablón.

— Haza lehet menni ... — jött a rendelkezés.

A piros hajnalban fakó sápadtan, hosszu elnyuló sorban megindult hát a nép vissza a falu felé. Néma, elcsigázott, kimerült had. Azzal a bizonytalan győzelemérzéssel a szivükben, amely nyugtalankodva lesi, hogy amit makacsan kicsikart az ellenség kezéből, vajjon nem ragadja-e vissza a következő, forduló perc.

— Mi van? ... — faggatták az asszonyok a hazatérteket.

— Hát ... — S csak vonogatták a vállukat a férfiak, mert maguk sem tudtak valami erősen bizakodni.

Az egész nap igy telt, kétségek között.

Éjszakára megkettőzték az őröket. A falu fáradtan elszunyadt. A templom a dombról felnyujtott nyakkal mereven figyelt a folyó felé. Mint valami riadt kotlós, köröskörül a házak csibéivel.

Hajnalra apadni kezdett a Duna.

— És másnap is apadt.

— Száll a viz ... — könnyebbültek meg a lelkek.

Pénteken már bömbölve menekedtek a megpüfölt gyerekek a pitvarokban némán gubbasztó rózsafüzért pergető, szikkadt kezek védelme alá:

— Jaj, nagyszülém ... jaj!..

Elmult a vész.

Helyreállt a rend.